ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2019 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 395)

ਫਰਵਰੀ 27,2019

[ਆਰ. ਭਾਨੂਮਤੀ ਅਤੇ ਆਰ. ਸੁਭਾਸ਼ ਰੈਡੀ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973: s.319-ਐਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨਾ। 302 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ.-ਪੀੜਤ-ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਦਾਜ ਮੌਤ ਦਾ ਦੋਸ਼-ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਸੀ ਕਿ ਪੀੜਤ-ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਬਿਆਨ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ-ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ, ਐਸ. 319 ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ/ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਐਸ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 302 ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਸਨ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ-ਅਪੀਲ ਉੱਤੇ, ਕਿਹਾ: ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਭੇਜਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਐੱਸ 302 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ-ਮੌਤ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਭਰਜਾਈ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ-ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਐਸ. 302 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਸਿਰਫ ਉਸ ਦੀ ਭਰਜਾਈ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ-ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਐਸ. 319, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਘਾਟ ਹੈ-ਘਟਨਾ ਦੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਪੁਲਿਸ ਅੱਗੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੇ

ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ-ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ 3 ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਭਰਜਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ-ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਕਿਸ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ - ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇਲਜ਼ਾਮ ਅਤੇ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਾਸ ਮੰਗ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ-ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। 498ਏ. ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ., ਐਸ. ਐਸ. 3 ਅਤੇ ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ 4 ਅਤੇ ਐੱਸ. 302 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ.-ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860-ਐਸ. 498ਏ ਅਤੇ 303-ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ-ਐਸ. ਐਸ. 3 ਅਤੇ 4.

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973: ਐਸ 319- ਐਸ 319 ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ। ਸਕੋਪ-ਆਯੋਜਿਤਃ ਐਸ 319 (1) ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉੱਥੇ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਆਮ ਅਤੇ ਅਸਧਾਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਰੱਖਿਆਃ 1.1 ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ, ਜੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 9] [881-ਬੀ-ਸੀ]

1.2 ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉੱਥੇ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਸਥਾਈ ਅਤੇ ਅਸਧਾਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਭੇਜਣ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਭਰਜਾਈ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ; ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਦਰਜ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਭਰਜਾਈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ 3 ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਭਰਜਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਕਿਸ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕਿਹੜਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਦਿਖਾਈ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 9,11] [881-ਬੀ-ਈ; 882-ਜੀ-ਐਚ; 883-ਏ-ਸੀ]

ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2014) 3 ਐਸਸੀਸੀ 92 : [2014] 2 ਐਸਸੀਆਰ 1; ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2009) 16 ਐਸਸੀਸੀ 46: [2009] 8 ਐਸਸੀਆਰ 762 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

2.1 ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ

ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ" ਲਈ; ਪਰ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਇੱਕਠੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 498 ਏ ਅਤੇ ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਉਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦਾ ਬਿਆਨ ਬਹੁਤ ਆਮ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਰੁਤਬੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਫ਼ੀ ਦਾਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਲਾੜਾ ਪੱਖ ਦਾਜ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਹਰ ਵਾਰ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਦਾਜ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਮੰਗ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਮੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 498ਏ ਅਤੇ ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਤਹਿਤ ਵੀ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 12] [883-ਸੀ-ਐੱਫ]

2.2 ਜਾਂਚ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 498ਏ, 304-ਬੀ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਭਰਜਾਈ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਰਫ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 319 ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਘਾਟ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਲਝੇ ਹੋਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 12] [883-F-H; 884-A]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2014] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 5
[2009] 8 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 762	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 10

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ 2019 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 395।

2017 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨੰਬਰ 1354 ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਸੀਏਚਰ ਦੇ ਮਿਤੀ 25.04.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

2019 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 396।

ਬਸਵ ਪ੍ਰਭੂ ਐੱਸ. ਪਾਟਿਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਆਰ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਏ. ਰਮੇਸ਼, ਸਈਦ ਅਹਿਮਦ ਨਕਵੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਰੁਣਾ ਗੁਪਤਾ, ਪ੍ਰਿਯੰਸ਼ੂ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਬੀ. ਰਮਨਾ ਮੂਰਤੀ, ਵਕੀਲ। ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੁਚੀ ਕੋਹਲੀ, ਅਜੈ ਵਿਕਰਮ ਸਿੰਘ, ਪੂਰਨੇਂਦੁ ਬਾਜਪਾਈ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਮਲੇਸ਼ ਆਨੰਦ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਧੀ ਜਸਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਾਲ, ਰੋਹਿਤ ਸਿੰਘ, ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਆਰ. ਭਾਨੂਮਥੀ, ਜੇ. 1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਸੀਏਚਰ ਦੁਆਰਾ 2017 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨੰਬਰ 1354 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਿਤੀ 25.04.2017 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

3. ਸੁਧੀਰ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਦੀ ਧੀ ਸ਼ਿਲਪਾ ਦਾ ਵਿਆਹ ਡਿੰਪਲ @ਆਕਾਸ਼ ਦੀਪ ਨਾਲ 26.01.2006 ਉੱਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸੁਧੀਰ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਸ਼ਿਲਪਾ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਡਿੰਪਲ ਉਰਫ ਆਕਾਸ਼ ਦੀਪ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਉਸ ਦੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ-ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਆਈਡੀ1 ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਸ਼ਿਲਪਾ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਚੇਤਨਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚੰਚਲ

ਬਬੀਤਾ, ਸਚਿਨ, ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ (ਡਿੰਪਲ ਦੇ ਵੱਡੇ ਚਾਚੇ), ਪੁਸ਼ਪਾ (ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ), ਵਿੱਕੀ (ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ), ਨੀਰੂ, ਸ਼੍ਰੀਕਾਂਤ ਗੁਪਤਾ (ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ ਦਾ ਭਰਾ), ਭਗਵਾਨ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਬੂ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਲਪਾ ਦਾ ਮਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਨੇ 19.08.2012 'ਤੇ 09.40 ਵਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਚੰਚਲ @ਬਬੀਤਾ ਨੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ਿਲਪਾ ਨੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਦਮ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਸੁਧੀਰ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਨੌਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ, 498-ਏ, 302 ਅਤੇ ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਤਹਿਤ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਚੰਚਲ @ਬਬੀਤਾ (ਸਚਿਨ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਪਤਨੀ) ਵਿਰੁੱਧ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ302 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 498ਏ, 304-ਬੀ ਅਤੇ ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

4. ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸੁਧੀਰ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1), ਮੋਹਿਤ ਅਗਰਵਾਲ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) 2), ਅਤੇ ਮੁਨੀਸ਼ ਗੁਪਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3) ਦੀ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 30.10.2014,06.11.2015 ਅਤੇ 08.11.2015 ਉੱਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ 04.10.2016 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 319 ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ/ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਸੋਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ

ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੋਧਵਾਦੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੋਸ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਜਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ।

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਬਸਵ ਪ੍ਰਭੂ ਐਸ. ਪਾਟਿਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2014) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 92 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਇੰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਤਹਿਤ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ਿਲਪਾ ਦੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਚੰਚਲ @ਬਬੀਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

6. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਵਕੀਲ ਰੁਚੀ ਕੋਹਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ' ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

7. ਅਸੀਂ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ' ਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

8. ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ 19.08.2012 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ਿਲਪਾ ਨੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਆਪਣੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣੀ ਭਰਜਾਈ (ਦੇਵਰਾਨੀ) ਚੰਚਲ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਚੰਚਲ ਬਬੀਤਾ ਨੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ

ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਵੱਲੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਸਿਰਫ ਚੰਚਲ @ਬਬੀਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਸ਼ਿਲਪਾ ਨੇ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੰਚਲ @ਬਬੀਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ।

9. ਧਾਰਾ 319 (1) ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ, ਜੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆਃ -

“105. ਧਾਰਾ 319 ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਉੱਥੇ ਹੀ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਘੋੜ੍ਹਸਵਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ।

106. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਾਸ-ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਾਲੋਂ

ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਜਿਸ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਉਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਟੈਸਟ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚਾਰਜ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ, ਜੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਜੇ "ਇਹ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ" ਤਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ "ਜਿਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ"। ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ"। ਇਸ ਲਈ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। " [ਅੰਡਰਲਾਈਨਿੰਗ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ]

10. ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਟੈਸਟ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2009) 16 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 46, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀਃ -

“21. ਇਸ ਲਈ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਵਿਅਕਤੀਆਂ) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਤੇ ਠੋਸ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਿਰਫ਼ ਇਪਸ ਡਿਕਸਿਤ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਸਬੂਤ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਟੈਸਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਟੈਸਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਸਬੂਤ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਵਾਜਬ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

22. ..... ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਚਾਰਜ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ੱਕ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼-ਪੱਤਰ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ।

23. ਕੀ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇੱਕ ਉੱਚ ਮਿਆਰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਤਲਬ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਉੱਚ ਮਿਆਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਤੱਤ ਅਰਥਾਤ (1) ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਣ ਕੇਸ, ਅਤੇ (2) ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੇਸ, ਸੰਤੁਸ਼ਟ. " [ਅੰਡਰਲਾਈਨਿੰਗ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ]

11. ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਭੇਜਣ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ਿਲਪਾ ਨੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਚੰਚਲ @ਬਬੀਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਆ ਹੈ; ਪਰ ਉਸਨੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਯਾਨੀ 20.08.2012, ਸੁਧੀਰ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ-ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਸ਼ਿਲਪਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚੰਚਲ @ਬਬੀਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ 3 ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਲਪਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚੰਚਲ @ਬਬੀਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ਿਲਪਾ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਕਿਸ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕਿਹੜਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਆਈ.

ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਦਿਖਾਈ ਹੈ।

12. ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ" ਲਈ; ਪਰ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਇੱਕਠੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 498 ਏ ਅਤੇ ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਉਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦਾ ਬਿਆਨ ਬਹੁਤ ਆਮ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਿਲਪਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਫ਼ੀ ਦਾਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਲਾੜਾ ਪੱਖ ਦਾਜ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਹਰ ਵਾਰ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਦਾਜ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਮੰਗ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਮੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 498ਏ ਅਤੇ ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਤਹਿਤ ਵੀ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਵੀ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 498ਏ, 304-ਬੀ ਅਤੇ ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੰਚਲ @ਬਬੀਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਰਫ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਘਾਟ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

13. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ/ਫਾਸਟ ਟਰੈਕ ਨੰਬਰ 1, ਮੁਰਾਦਾਬਾਦ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸੈਸ਼ਨ ਟਰਾਇਲ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate